

เศรษฐภูมิ บัวทอง 2557: การประเมินมูลค่าความเต็มใจจ่ายของเกษตรกรเพื่อบริหารจัดการ
ชลประทาน โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนขุนด่านปราการชล จังหวัดนครนายก ปรินญา
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากร) สาขาการจัดการทรัพยากร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์
เกษตรและทรัพยากร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์สันติ แสงเลิศไสว, Ph.D. 108 หน้า

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อประเมินมูลค่าความเต็มใจจ่ายค่าบริหารจัดการชลประทานเข้า
กองทุนชลประทานภายใต้การบริหารของคณะกรรมการจัดการชลประทาน และวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความ
เต็มใจจ่ายค่าบริหารจัดการชลประทาน แนวทาง และความคิดเห็นในการจัดการค่าบริหารจัดการชลประทานของ
สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำในโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนขุนด่านปราการชล จังหวัดนครนายก ใช้เทคนิคการ
ประเมินมูลค่าในสถานการณ์สมมติ (Contingent Valuation Method: CVM) โดยใช้คำถามแบบเสนอราคาแบบ
ปิดสองราคา (Double Bounded Close-Ended) จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจากสมาชิกผู้ใช้น้ำในโครงการ 95
ตัวอย่าง

ผลการศึกษาพบว่า ชนิดของพืชที่ปลูก ทำเลที่ตั้งของพื้นที่ ขนาดพื้นที่เพาะปลูก ส่งผลต่อมูลค่าความ
เต็มใจจ่ายของเกษตรกร โดยเกษตรกรในพื้นที่ปลายน้ำมีความเต็มใจจ่ายสูงสุดเท่ากับ 20.87 บาทต่อไร่ต่อปี
สำหรับพืชอื่นๆ ที่ไม่ใช่ข้าว รองลงมาคือ เกษตรกรในพื้นที่กลางน้ำมีความเต็มใจจ่ายเท่ากับ 9.61 บาทต่อไร่ต่อปี
ขณะที่เกษตรกรในพื้นที่ต้นน้ำมีความเต็มใจจ่ายต่ำสุดเท่ากับ 8.02 บาทต่อไร่ต่อปี หากพืชที่เพาะปลูก คือ ข้าวซึ่ง
เป็นพืชที่มีความต้องการน้ำมากจะมีความเต็มใจจ่ายเพิ่มขึ้น 14.81 บาทต่อไร่ต่อปี ค่าความเต็มใจจ่ายค่าบริหาร
จัดการชลประทานเฉลี่ยทั้งโครงการพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเต็มใจจ่ายเท่ากับ 17.11 บาทต่อไร่ต่อปี คิดเป็น
มูลค่าความเต็มใจจ่ายเพื่อการบริหารจัดการชลประทานทั้งพื้นที่โครงการเท่ากับ 167,010 บาทต่อปี ซึ่งสะท้อน
ให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่เกษตรกรสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนขุนด่านปราการชลจะ
ได้รับจากการจัดตั้งคณะกรรมการจัดการชลประทาน

จากผลการศึกษาสรุปได้ว่ามูลค่าความเต็มใจจ่ายของเกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการชลประทาน
โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนขุนด่านปราการชล จังหวัดนครนายก มีค่าสูงกว่าอัตราค่าธรรมเนียมสูงสุด
ตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นรัฐบาลควรพิจารณาแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายชลประทานให้เหมาะสม
สอดคล้องกับสภาพความจริงในปัจจุบัน และกรมชลประทานสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประกอบวางแผน
ในการบริหารจัดการชลประทานอย่างยั่งยืนได้ในอนาคต

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก